

Sygn. akt V ACa 834/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Renata Artska (spr.)
Sędziowie:	SA Włodzimierz Gawrylczyk SO del. Rafał Terlecki
Protokolant:	sekretarz sądowy Joanna Makarewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2012 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa J. F.

przeciwko M. F. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z dnia 4 czerwca 2012 r. sygn. akt I C 80/11

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. w punkcie 1 (pierwszym) o tyle tylko, że zasądzoną od pozwanej na rzecz powoda kwotę 16.675,62 zł z odsetkami obniża do kwoty 4.554,16 zł (cztery tysiące pięćset pięćdziesiąt cztery złote i szesnaście groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 czerwca 2012r. do dnia zapłaty,

2. w punkcie 4 (czwartym) o tyle tylko, że zasądzoną od pozwanej na rzecz powoda kwotę 9.492 zł obniża do kwoty 7.552 zł (siedem tysięcy pięćset pięćdziesiąt dwa złote);

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.057 zł (jeden tysiąc pięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy zasądził od pozwanej M. F. (1) na rzecz J. F. kwotę 16.675,62 zł z ustawowymi odsetkami od 5.06.2012 r. a w pozostałej części powództwo o zachówek opiekujące na kwotę 87.500 zł. oddalił oraz rozstrzygnął o kosztach procesu, w tym zasądzając od pozwanej na rzecz powoda z tego tytułu kwotę 9.492 zł.

Sąd I instancji dokonał następujących ustaleń faktycznych.

W dniu 15.06.2009 r. zmarł ojciec powoda M. F. (2). Na podstawie testamentu spadek po nim nabyła pozwana, druga żona M. F. (2).

Pozwana w toku sporu z dochodzonej przez powoda tytułem zachowku kwoty 87.500 zł., dokonała na rzecz powoda zapłaty kwoty 70.000 zł.

Sąd I instancji stanął na stanowisku, że powodowi przysługuje z mocy art. 991 § 1 k.c. roszczenie o zachówek.

Należny powodowi zachówek Sąd I instancji ustalił na kwotę 86.675,62 zł.

Sąd I instancji stwierdził, że wartość czynna majątku spadkowego, niezbędna do wyliczenia udziału zachowkowego powoda wynosiła kwotę 346.702,46 zł – stanowiącą wartość majątku zmarłego i pozwanej (pozostającej za życia spadkodawcy w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej z nim) w wysokości 693.404,92 zł pomniejszoną o zadłużenia bankowe i koszty pogrzebu, w łącznej kwocie 96.971,62 zł (w tym, koszty pogrzebu: 9.000 zł) i podzielona na 2. Tym samym należny powodowi zachówek Sąd I instancji ustalił w wys. 86.675,62 zł (346.702,46 zł : 4)

Po uwzględnieniu uiszczonej przez pozwaną kwoty 70.000 zł tytułem zachowku, zasądził Sąd I instancji od pozwanej na rzecz powoda różnicę w kwocie 16.675,62 zł., a w pozostałej części powództwo oddalił.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparł Sąd I instancji o przepis art. 98 i nast. k.p.c., stosownie do wyniku procesu, przy ustaleniu, że powód wygrał proces w 99%.

W apelacji pozwana wniosła o zmianę przedstawionego wyżej wyroku poprzez obniżenie zasądzonej kwoty o kwotę 12.121,46 zł tj. do kwoty 4.554,16 zł oraz o zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu, podnosząc, że w przypadku uwzględnienia apelacji, „wygrana” powoda będzie poniżej 90% dochodzonego roszczenia.

Skarżąca zarzuciła naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne ustalenie zachowku na kwotę 86.675,62 zł zamiast na 74.554,16 zł oraz sprzeczność istotnych ustaleń poprzez przyjęcie wartości czynnej majątku spadkowego na kwotę 346.702,46 zł zamiast: 298.216,65 zł.

Według wywodów apelacji, Sąd I instancji błędnie ustalił, że wartość czynna majątku spadkowego, niezbędna do wyliczenia zachowku powoda stanowi kwotę 346.702,46 zł.

Wartość majątku zmarłego i pozwanej w wys. 693.404,92 zł pomniejszona o kwotę 96.971,62 zł (zadłużenia bankowe i koszty pogrzebu) i podzielona na dwa – daje kwotę 298.216,65 zł. Dzieląc kwotę 298.216,65 zł na 4. otrzymujemy kwotę: 74.554,16 zł stanowiącą należny powodowi zachówek. Wobec zapłaty przez pozwaną 70.000 zł., do zapłaty pozostaje kwota 4.554,16 zł.

W odpowiedzi na apelację powód przyznał, iż należny mu zachówek winna stanowić kwota 74.554,16 zł oraz, że Sąd I instancji winien zasądzić na jego rzecz od pozwanej kwotę 4.554,16 zł.

Powód nie podzielił zarzutów apelacji co do rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Nadto jego zdaniem, do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego winna znaleźć zastosowanie zasada z art. 102 k.p.c. Nie ma bowiem podstaw, by powód ponosił negatywne konsekwencje pomyłki Sądu.

Rozpoznając sprawę w granicach apelacji Sąd Apelacyjny miał na uwadze, co następuje.

Podzielić należało ustalenia faktyczne Sądu I instancji poza zarzucanym w apelacji błędnym wyliczeniem należnego powodowi zachowku.

Na substrat zachowku składa się czysta wartość spadku (powiększona o wartość podlegających doliczeniu darowizn)

Czystą wartość spadku ustala się odejmując od aktywów spadkowych wartość długów spadkowych (dokonując tej operacji nie uwzględnia się jednak zapisów i poleceń – art. 993 k.c.)

Aktywa spadkowe w sprawie niniejszej to kwota 346.702,46 zł

stanowiąca sumę kwot:

- 298.830 zł (1/2 z 597.660 zł wartości nieruchomości pozwanej i spadkodawcy)
- 23.871 zł (1/2 z 47.742 zł wartości nieruchomości pozwanej i spadkodawcy)
- 24.001,46 zł (1/2 oszczędności pozwanej i spadkodawcy)

Wartość długów spadkowych to kwota 52.985,80 zł.

stanowiąca sumę kwot:

- 1/2 z kredytu zaciągniętego przez spadkodawcę i pozwaną t.j. 1/2 z 82.265,14 zł = 41.132,57 zł
- 1/2 z debetu na rachunku wspólnym pozwanej i spadkodawcy t.j. 1/2 z 3.532,67 zł = 1.766,33 zł.
- 1/2 z pozostałego do spłaty kredytu zaciągniętego przez spadkodawcę t.j. 1/2 z kwoty 2.173,81 zł = 1.086,90 zł.
- kwota 9.000 zł – koszty pochówku zmarłego

Aktywa spadkowe: 346.702,46 zł minus długi spadkowe: 52.985,80 zł równa się czysta wartość spadku w kwocie: 293.716,66 zł

Należny powodowi zachówek to kwota 293.716,66 zł : 4 = 73.429,16 zł

Różnica między należnym powodowi zachowkiem w kwocie 73.429,16 zł, a uiszczoną przez pozwaną z tego tytułu kwotą 70.000 zł., stanowi kwotę: 3.429,16 zł.

Skoro zatem pozwana domaga się w apelacji obniżenia zasądzonej od niej kwoty 16.676,62 zł do kwoty 4.554,16 zł a więc nawet wyższej od tej, która wynika z przedstawionych wyżej wyliczeń – to apelację należało w całości uwzględnić i z mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienić zaskarżony w pkt 1. wyrok poprzez obniżenie zasądzonej kwoty 16.675,52 zł do kwoty 4.554,16 zł.

Uwzględnienie apelacji w zakresie rozstrzygnięcia o roszczeniu głównym powoduje też konieczność zmiany zawartego w pkt. 4 zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcia o kosztach procesu, przy zastosowaniu zasady stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu.

Powód wygrał sprawę w 85,20%, a przegrał w 14,80%. Poniesione przez powoda koszty to kwota 9.492 zł (opłata od pozwu – 4.375 zł, zaliczka na biegłego – 1.500 zł, koszty zastępstwa procesowego – 3.600 zł i opłata od pełnomocnictwa – 17 zł).

Koszty pozwanej to koszty zastępstwa procesowego 3.600 zł plus 17 zł opłaty od pełnomocnictwa, razem 3.617 zł.

Powodowi należy się za I instancję zwrot 85,20% z 9.492 zł poniesionych przez niego kosztów, a pozwanej zwrot 14,80% z 3.617 zł poniesionych przez pozwaną kosztów procesu. Różnica w kwocie: 7.551,87 zł (w zaokrągleniu: 7.552

zł.) podlegała zasądzeniu na rzecz powoda od pozwanej (80.087,18 zł – 535,31 zł = 7.551,87 zł.). Do kwoty 7.552 zł należało zatem obniżyć zasądzone od pozwanej na rzecz powoda koszty procesu.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono, stosownie do jego, wyniku z mocy art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c.